

636

Besluit van 19 oktober 1978, houdende regelen betreffende bepaalde produktiemethoden van eieren (Landbouwkwaliteitsbesluit scharreleieren)

Wij Juliana, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Landbouw en Visserij en de Staatssecretaris van Economische Zaken (Th. M. Hazekamp) van 18 mei 1978 (Directie Juridische en Bedrijfsorganisatorische Zaken, nr. J 1717);

Gehoord het Landbouwschap, het Produktschap voor Pluimvee en Eieren, het Bedrijfschap voor de Groothandel in Eieren, het Bedrijfschap voor de Detailhandel in Melk en Melk- en Zuivelprodukten, de Consumentenbond, het Konsumenten Kontakt, de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren en de Belangengroep «Rechten voor al wat leeft»;

Overwegende dat, ter bevordering van de afzet, regelen moeten worden gesteld met betrekking tot de aanduiding en produktiewijze van scharreleieren;

Gelet op de artikelen 2, 3, 6, 7, 8, 9 en 12, eerste lid, van de Landbouwkwaliteitswet (Stb. 1971, 371);

De Raad van State gehoord (advies van 19 juli 1978, nr. 18);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Landbouw en Visserij en de Staatssecretaris van Economische Zaken (Th. M. Hazekamp) van 6 oktober 1978 (Directie Juridische en Bedrijfsorganisatorische Zaken, nr. J 2740);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel 1

In dit besluit en daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

«wet»: Landbouwkwaliteitswet (Stb. 1971, 371);

«eieren»: kippeëieren in de schaal;

«verhandelen»: bedrijfsmatig voorhanden hebben, te koop aanbieden, verkopen of afleveren.

Artikel 2

1. Het is, bij het verhandelen van eieren, verboden op of bij eieren dan wel op of bij de verpakking ervan de aanduiding «scharrelei» of «scharreleieren» aan te brengen of te bezigen, tenzij met betrekking tot deze eieren is voldaan aan het bij of krachtens de artikelen 3 en 4 van dit besluit bepaalde.

2. Het is, bij het verhandelen van eieren, verboden op of bij eieren dan wel op of bij de verpakking ervan een van het eerste lid afwijkende aanduiding aan te brengen of te bezigen, die kennelijk bestemd is om aan te geven, dat de eieren afkomstig zijn van kippen die gehouden zijn onder omstandigheden die het welzijn van de kippen ten goede komen.

3. Het bepaalde in dit artikel is niet van toepassing op binnengekomen douanegoederen in de zin van de Algemene wet inzake de douane en de accijnzen (Stb. 1961, 31).

Artikel 3

1. Eieren, als bedoeld in artikel 2, eerste lid, moeten voldoen aan de navolgende eisen:

a. zij moeten zijn geproduceerd op bedrijven waar op het grondoppervlak dat de legkippen ter beschikking staat, ten hoogste 8 kippen gemiddeld per vierkante meter worden gehouden;

b. zij moeten zijn geproduceerd op bedrijven waar de ruimte, bestemd voor de kip, voor ten minste een/derde deel uit grondoppervlak bestaat, bedekt met los stro, turfmolm, zand of ander strooiselmateriaal;

c. zij moeten zijn gelegd door kippen, die niet uit legproductie zijn gebracht voor een bepaalde legperiode door middel van enige methode waarbij water en/of voederonthouding plaatsvindt gedurende langere tijd dan 24 uur,

een en ander met inachtneming van door Onze Minister met het oog op het welzijn van het betrokken pluimvee vastgestelde nadere regelen.

2. Onze Minister kan, met het oog op het welzijn van het betrokken pluimvee, het in het vorige lid, onder a, genoemde maximumaantal lager vaststellen.

Artikel 4

1. Onze Minister kan bepalen dat met betrekking tot eieren, als bedoeld in artikel 2, eerste lid, een keuring, als bedoeld in artikel 7 van de wet, plaatsvindt volgens door hem te stellen regelen.

2. Onze Minister kan voor eieren, als bedoeld in artikel 2, eerste lid, merken, tekenen en bewijsstukken, als bedoeld in artikel 7 van de wet, vaststellen.

3. Onze Minister kan regelen stellen inzake de gebruikmaking van de in het tweede lid bedoelde merken, tekenen of bewijsstukken.

4. Onze Minister kan regelen stellen betreffende het vervaardigen, voorhanden en in voorraad hebben, zomede het afleveren en gebruiken van de in het tweede lid bedoelde merken, tekenen en bewijsstukken, en van de clichés, stempels en andere werktuigen tot het vervaardigen of aanbrengen van die merken, tekenen en bewijsstukken.

Artikel 5

Het aanbrengen van de aanduiding «scharrelei» of «scharreleieren» op of bij eieren, dan wel op of bij de verpakking ervan, voor zover deze eieren of hun verpakking nog niet van een dergelijke aanduiding zijn voorzien, alsmede het verpakken van eieren in verpakkingen welke zijn voorzien van de aanduiding «scharrelei» of «scharreleieren», is aan anderen dan aangeslotenen bij de in artikel 6 genoemde controle-instelling verboden.

Artikel 6

De Stichting Scharreleierencontrole

– is belast met het toezicht op de naleving door de bij haar aangeslotenen van de bij of krachtens dit besluit gestelde regelen;

– is belast met de keuring als bedoeld in artikel 4, eerste lid, bij zijn aangeslotenen;

– is bevoegd tot het uitreiken van de in artikel 4 bedoelde merken, tekenen en bewijsstukken. Deze merken, tekenen of bewijsstukken worden uitsluitend uitgereikt aan de bij haar aangeslotenen.

Artikel 7

1. De voorzitter van de in artikel 6 genoemde instelling wordt door Onze Minister telkens voor ten hoogste vier jaar benoemd. Hij is terstond wederbenoembaar.

2. Het bestuur van de in artikel 6 genoemde instelling doet aan Onze Minister een voordracht voor de benoeming.

3. De voorzitter mag niet rechtstreeks betrokken zijn bij de productie van of handel in eieren.

Artikel 8

Onze Minister kan in overeenstemming met Onze Minister van Financiën plaatsen aanwijzen, waarop ten in- of uitvoer bestemde eieren, als bedoeld in dit besluit, moeten worden aangeboden ten invoer, onderscheidenlijk ten uitvoer.

Artikel 9

Onze Minister kan vrijstelling en, op aanvraag, ontheffing verlenen van het bij of krachtens dit besluit bepaalde.

Artikel 10

Dit besluit kan worden aangehaald als «Landbouwkwaliteitsbesluit scharreleieren».

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat daarvan afschrift zal worden gezonden aan de Raad van State.

Soestdijk, 19 oktober 1978

Juliana

De Minister van Landbouw en Visserij,
Van der Stee

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
Th. M. Hazekamp

Uitgegeven de *achtentwintigste* december 1978

De Minister van Justitie a.i.,
H. Wiegel

Algemeen

Sinds enige tijd worden er eieren in de handel gebracht, voorzien van aanduidingen als «scharrelei» en dergelijke. Hiermee wordt beoogd tot uitdrukking te brengen dat deze eieren afkomstig zijn van kippen, die niet op een zogenaamde legbatterij worden gehouden, maar in zogenaamde strooiselschuren. Dit zijn bedrijven waar met name een deel van de voor de kippen ter beschikking staande ruimte bestaat uit vloeroppervlak, bedekt met stro, zand of ander strooiselmateriaal. Op deze wijze wordt tegemoetgekomen aan bepaalde natuurlijke behoeften van het dier, met name de behoefte om te scharrelen.

Uit de huidige stand van de wetenschap op het gebied van de ethologie van kippen mag worden afgeleid dat zulks, uit een oogpunt van welzijn van het dier, een verbetering betekent ten opzichte van de situatie in legbatterijen (cf.: Rapport van de Commissie Veehouderij – Welzijn Dieren, pagina 133–137, Nationale Raad voor Landbouwkundig Onderzoek TNO, Den Haag, 1975). Onder welzijn van het dier worden dan in dit verband niet de fysiologische of diergeneeskundige aspecten begrepen, doch slechts de aspecten die rekening houden met de ethologische behoeften van de kippen, zoals de behoefte aan rust, vluchtmogelijkheid, afleiding enz. Opgemerkt zij, dat het niet voldoet aan deze behoeften anders dan bij de fysiologische en diergeneeskundige behoeften, in het algemeen niet met produktieverlies gepaard gaat.

Uit tal van factoren, met name uit de duidelijk waarneembare groei van het aanbod van scharreleieren in de detailhandel, valt af te leiden dat een naar onze mening niet te verwaarlozen aantal consumenten bij hun koopgedrag met betrekking tot eieren ook aspecten als ethologisch welzijn van de kippen betrekken. Een dergelijk verschijnsel is in sommige van de ons omringende landen eveneens waar te nemen. De consument in het algemeen lijkt er derhalve mee gediend, indien hij de keuzemogelijkheid heeft tussen «gewone» eieren en scharreleieren. Dit zo zijnde, is het echter wenselijk, dat de consument ook zekerheid heeft, dat het ei, dat hij – vaak tegen een hogere prijs – als «scharrelei» koopt, inderdaad geproduceerd is op de wijze die hij veronderstellen mag. Deze zekerheid is bij de huidige stand van zaken echter niet aanwezig. Aan het ei zelf is immers voor de consument niet waar te nemen, op welke wijze het geproduceerd is.

Het is derhalve noodzakelijk te voorzien in een systeem waardoor een garantie wordt gecreëerd dat eieren, die als scharreleieren worden verhandeld, aan bepaalde criteria voldoen met betrekking tot het (ethologisch) welzijn van de betrokken kippen. Door een dergelijke garantie wordt de afzet van deze produkten bevorderd. Het onderhavige besluit strekt ertoe dit te bereiken door regelen te stellen met betrekking tot de aanduiding.

Ingevolge artikel 2 van de Landbouwkwaliteitswet betreft een regeling de kwaliteit van een produkt onder meer, indien zij – zoals in het onderhavige besluit – betrekking heeft op een aanduiding, die het desbetreffende produkt kwalificeert.

De opzet van het besluit is dat in beginsel voor eieren geen enkele andere aanduiding, in welke vorm dan ook, dan de aanduiding «scharreleieren» of «scharrelei» mag worden gebezigd om te doen uitkomen dat de desbetreffende eieren zijn geproduceerd onder omstandigheden welke het welzijn van de kippen ten goede komen.

De benaming scharrelei is gekozen om zoveel mogelijk aan te sluiten bij het inmiddels bij de consument gegroeide begrip daaromtrent.

Het gebruik van de aanduiding scharreleieren is aan bepaalde voorwaarden onderworpen inzake de inrichting van de bedrijven, waar de eieren zijn geproduceerd en inzake de wijze waarop de desbetreffende legkippen dienen te worden behandeld. De Minister van Landbouw en Visserij kan nadere regelen stellen ter zake.

Met het toezicht op de naleving door aangeslotenen van de voorschriften gesteld bij of krachtens dit besluit, is belast de Stichting Scharreleierencontrole; hiermede wordt aangesloten op een in de landbouwwetgeving gegroeide praktijk, dat een dergelijke controle – weliswaar onder rijkstoezicht – zoveel mogelijk wordt uitgeoefend door organisaties van de betrokkenen zelf.

Met deze opzet hangt samen, dat de mogelijkheid van tuchtrechtelijke correctie bij overtreding van regelen bestaat. Daarnaast blijven uiteraard de daartoe aangewezen opsporingsdiensten bevoegd ter zake van overtredingen van bij of krachtens dit besluit gestelde regelen, aangezien overtreding daarvan strafbaar is ingevolge de Wet op de economische delicten.

Het onderhavige besluit laat uiteraard onverlet de eisen, waaraan eieren en dus ook scharreleieren moeten voldoen op grond van de EEG-handelsnormen voor eieren. In verband daarmee zij – wellicht ten overvloede – nog opgemerkt dat scharreleieren wat betreft kleur, geur, smaak en dergelijke niet afwijken van andere eieren, zoals uit tot op heden gevoerd wetenschappelijk onderzoek is gebleken. Slechts het gebruik van de aanduiding scharrelei, welke aanduiding verwijst naar het feit dat het ei onder bepaalde omstandigheden is geproduceerd die verband houden met het welzijn van de desbetreffende kippen, vormt het onderwerp van de onderhavige regeling.

Toelichting op enkele artikelen

Artikel 2

Door het bepaalde in dit artikel wordt het gebruik van alle andere aanduidingen dan de aanduiding scharrelei bij het verhandelen van eieren geweerd, voor zover met dergelijke aanduidingen beoogd wordt te doen uitkomen dat de desbetreffende eieren afkomstig zijn van kippen die onder omstandigheden worden gehouden die het welzijn van deze dieren ten goede komen. Hieronder vallen dus ook aanduidingen als «niet van legbatterijen» etc. Het gebruik van de toegelaten aanduiding «scharrelei» of «scharreleieren» » wordt gebonden aan de bij of krachtens de artikelen 3 en 4 van het besluit gestelde eisen. Het derde lid is opgenomen in verband met de strekking van onderhavige regeling.

Artikel 3, eerste lid

In dit lid zijn de belangrijkste criteria genoemd waaraan met name de inrichting van de bedrijven moet voldoen, wil men voor de eieren die van deze bedrijven afkomstig zijn, de in artikel 2, eerste lid, bedoelde aanduiding bezigen.

De Minister van Landbouw en Visserij kan ter zake de nadere regelen stellen, welke hij nodig acht om te kunnen spreken van een produktiewijze die tegemoet komt aan het welzijn van de kippen.

Artikel 4

In dit artikel wordt de mogelijkheid geopend om met betrekking tot scharreleieren een keuring voor te schrijven en regelen te stellen ten aanzien van deze keuring. Voorts kan, indien een dergelijke keuring is voorgeschreven, de Minister van Landbouw en Visserij merken, tekenen of bewijsstukken vaststellen, bestemd om door of vanwege de daartoe gerechtigde op scharreleieren of hun verpakking te worden aangebracht, dan wel bij de eieren te worden gevoegd.

Of gebruik gemaakt zal worden van bovengenoemde mogelijkheden, is mede afhankelijk van de ervaringen welke met de controle zullen worden opgedaan, wanneer het besluit in werking is getreden. In ieder geval biedt het onderhavige artikel voldoende mogelijkheden om, indien zulks in bepaalde omstandigheden of gevallen noodzakelijk mocht blijken, op snelle wijze een aantal extra controletechnische waarborgen te creëren.

Het onderhavige artikel biedt de mogelijkheid de regelen betreffende de keuring en de merken, tekenen of bewijsstukken zodanig vast te stellen dat rekening wordt gehouden met bijzondere omstandigheden, bij voorbeeld met het geval dat het buitenlandse scharreleieren betreft.

Zo er enige invoer van scharreleieren in de toekomst plaats zou vinden, kan dan bij voorbeeld worden bepaald dat als bewijs van keuring van die eieren geldt een bewijsstuk, afgegeven door een door de Minister van Landbouw en Visserij erkende autoriteit in het land van waaruit wordt geïmporteerd en waaruit blijkt dat de desbetreffende scharreleieren voldoen aan het bepaalde bij of krachtens artikel 3 van het besluit.

Artikel 5

Dit artikel regelt de aansluitingsplicht bij de controle-instelling. Uit de aard van de gestelde voorschriften vloeit voort dat de controle op het juiste gebruik van de aanduiding scharreleieren niet alleen preventief zal zijn, door bij voorbeeld inspecties op de productiebedrijven, maar ook repressief, met name door een vergelijkende administratieve controle op de aantallen eieren die volgens de voorwaarden geproduceerd kunnen worden op een bepaald bedrijf en de aantallen die in werkelijkheid als scharreleieren zijn verkocht. Deze laatste controle kan bij uitstek plaatsvinden op bedrijven waar de eieren verpakt worden en waar de aanduiding «scharrelei» of «scharreleieren» wordt aangebracht op of bij de eieren of de verpakking ervan. Indien echter bij voorbeeld in de detailhandelsfase deze aanduiding voor de eerste maal wordt aangebracht, dan dient de desbetreffende detailhandelaar, met het oog op een doeltreffende controle, zich eveneens aan te sluiten bij de controle-instelling en zich te onderwerpen aan de door die instelling in verband met het uit te oefenen toezicht gestelde voorwaarden. Deze aansluitingsplicht geldt slechts voor in Nederland gevestigde bedrijven, die de in dit artikel omschreven handelingen verrichten.

Buitenlandse bedrijven kunnen zich uiteraard vrijwillig aansluiten bij de controle-instelling en zich aldus onderwerpen aan het toezicht van deze instelling. Een verplichting tot aansluiting van buitenlandse bedrijven, die in Nederland scharreleieren op de markt willen brengen zou echter weinig opzigtzaam zijn.

Echter, met betrekking tot geïmporteerde eieren – en ook overigens – zijn uiteraard de daartoe aangewezen opsporingsdiensten bevoegd ter zake van overtredingen van bij of krachtens dit besluit gestelde regelen, aangezien overtreding daarvan strafbaar is ingevolge de Wet op de economische delicten.

Artikelen 6 en 7

De Stichting Scharreleierencontrole is een speciaal met het oog op dit besluit opgerichte stichting, in welke bestuur onder meer zitting hebben vertegenwoordigers van een aantal groeperingen welke het welzijn van dieren behartigen, en van handels- en producentenzijde.

De werkzaamheden van de Stichting worden verricht onder rijkstoezicht.

Artikel 9

Dit artikel voorziet in de mogelijkheid voor de Minister van Landbouw en Visserij om vrijstelling en ontheffing te verlenen van het bij of krachtens dit besluit bepaalde, een en ander met het oog op het voeren van een slagvaardig beleid. Hiermede wordt onder meer de mogelijkheid opgehouden om, indien het noodzakelijk en wenselijk mocht blijken, te voorzien in bij voorbeeld een extra vermelding naast de aanduiding «scharrelei» waaruit blijkt dat de desbetreffende kippen zijn gehouden in een aantal dat aanzienlijk minder bedraagt dan 8 kippen per vierkante meter, mits zulks uiteraard op waarheid berust. Voorts zal van deze bevoegdheid in voorkomend geval ge-

bruik kunnen worden gemaakt ten einde tegemoet te komen aan omstandigheden, verband houdende met EEG-bepalingen. Zo zal zo nodig vrijstelling worden verleend van het bepaalde in artikel 2, tweede lid, van het besluit, met betrekking tot te exorteren scharreleieren.

De Minister van Landbouw en Visserij,
Van der Stee

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
Th. M. Hazekamp